

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **XA,** zastoupen Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců,** se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 15. 12. 2021, č. j. 77 A 109/2021–49,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 15. 12. 2021, č. j. 77 A 109/2021–49, **se ruší.**

II. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 22. 7. 2021, č. j. MV-92651-6/SO-2021, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.

III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 21 600 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce Mgr. Petra Václavka, advokáta.

Odůvodnění:

I.
Průběh dosavadního řízení

[1] Kasační stížností se žalobce domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ze dne 22. 7. 2021, č. j. MV-92651-6/SO-2021, jímž žalovaná zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 13. 4. 2021, č. j. OAM-1063-28/ZR-2020. Tímto rozhodnutím správní orgán I. stupně zrušil platnost povolení k trvalému pobytu žalobce dle § 77 odst. 1 písm. h) zákona č. 326/1999 Sb.,

o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a podle § 77 odst. 3 téhož zákona mu stanovil lhůtu k vycestování v délce 30 dnů od právní moci předmětného rozhodnutí, případně do 30 dnů od propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

[2] Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce byl rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 18. 4. 2019, č. j. 4 T 7/2018–3764, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 11. 2019, č. j. 11 To 57/2019-4061, pravomocně odsouzen za spáchání zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce 8 let. Uvedeného trestného činu se žalobce dopustil tím, že nejméně od 23. 10. 2016 do 25. 10. 2016 jako odběratel této omamné látky se společně s dalšími třemi osobami podílel na organizování a realizaci obchodu s velkým množstvím omamné látky konopí s cílem získat majetkový prospěch, přičemž žalobce se při opakované konspirativně vedené telefonické komunikaci s další osobou dne 23. 10. 2016 dohodl na obchodu s konopím, který proběhl dne 25. 10. 2016. Bylo zjištěno, že tento obchod se týkal celkem 16 235 g omamné látky konopí s obsahem 1777,51 g delta-9-tetrahydrokanabinolu. Žalobce tedy neoprávněně jinému zprostředkoval omamnou a psychotropní látku a takový čin spáchal jako člen organizované skupiny a ve velkém rozsahu.

[3] Na základě těchto skutečností správní orgán I. stupně zahájil vůči žalobci dne 9. 4. 2020 řízení o zrušení platnosti jeho povolení k trvalému pobytu. Správní orgán I. stupně vycházel z toho, že žalobce byl ve smyslu § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce přesahující 3 roky, a z toho důvodu rozhodnutím ze dne 24. 6. 2020, č. j. OAM-1063-13/ZR-2020, zrušil platnost jeho povolení k trvalému pobytu. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, který ji na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 8. 2020, č. j. 6 Azs 192/2020-21, publ. pod č. 4078/2020 Sb. NSS (všechna zde uvedená rozhodnutí správních soudů jsou dostupná též na www.nssoud.cz), usnesením ze dne 30. 9. 2020, č. j. 77 A 100/2020-48, odmítl a věc dle § 46 odst. 5 s. ř. s. postoupil žalované k vyřízení žaloby jako odvolání. Žalovaná rozhodnutím ze dne 6. 1. 2021, č. j. MV-172655-5/SO-2018, rozhodnutí správního orgánu I. stupně zrušila a věc mu vrátila k novému projednání, přičemž konstatovala, že správní orgán I. stupně porušil § 68 odst. 3 správního řádu, jelikož se nevypořádal s vyjádřením žalobce k podkladům pro vydání rozhodnutí.

[4] Správní orgán I. stupně v novém řízení již zmiňovaným rozhodnutím ze dne 13. 4. 2021, č. j. OAM-1063-28/ZR-2020, opět zrušil platnost povolení k trvalému pobytu žalobce dle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců. Správní orgán I. stupně předně shrnul vyjádření, která žalobce ve správním řízení učinil, přičemž k vyjádření rodinných příslušníků žalobce konstatoval, že podání sice nebylo učiněno účastníky řízení, nicméně rodinné vazby žalobce ve správním řízení posoudil. Správní orgán I. stupně upozornil na to, že i přesto, že žalobce byl odsouzen poprvé, jednalo se o závažnou, nikoliv bagatelní trestnou činnost. K zastavení řízení nemůže dle správního orgánu I. stupně vést ani skutečnost, že žalobce žije na území ČR již dlouho, má zde manželku XB (nar. X), nezletilého syna XC (nar. X) a nevlastního syna, občana ČR, XD (nar. X), s nimiž až do

doby výkonu trestu žil ve společné domácnosti. V době výkonu trestu se žalobce nemůže finančně ani materiálně podílet na chodu domácnosti a mimo omezené návštěvy ve vězení není s rodinou v kontaktu. Žalobce sice ve vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí uvádí, že rozhodnutí o zrušení jeho pobytu bude nepřiměřené, nicméně narušení rodinných vazeb způsobil svým úmyslným protiprávním jednáním, resp. následným výkonem trestu odnětí svobody sám žalobce. Správní orgán I. stupně považoval výkon trestu odnětí svobody žalobce za daleko citelnější zásah do jeho soukromého a rodinného života, než je zrušení platnosti jeho povolení k trvalému pobytu. Vyjádření žalobce, že se na něj rodina již těší, stejně jako to, že po výkonu trestu bude žalobce žít spořádaným životem, bylo dle správního orgánu I. stupně účelové.

[5] Správní orgán I. stupně dodal, že v daném případě mu zákon neukládá zabývat se přiměřeností svého rozhodnutí ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců. Správní orgán I. stupně si je vědom, že za dobu pobytu došlo k oslabení vazeb žalobce v zemi původu, nicméně na území ČR se žalobce pohybuje ve skupině krajanů (kteří byli odsouzeni spolu s žalobcem) a žalobce rovněž nedoložil nic, z čeho by bylo možné vyvodit, že je pro něj návrat do Vietnamu nepřekonatelný problém. To, že žalobce bude muset z ČR vycestovat, je následkem jeho trestné činnosti. Manželka žalobce i nezletilý syn mají v ČR povolen trvalý pobyt a do jejich pobytového oprávnění nebude zrušením pobytu žalobce nijak zasaženo, přičemž je na jejich uvážení, zda zůstanou v ČR, nebo budou následovat žalobce do země původu. K neprovedení žalobcem navrhovaného jeho účastnického výslechu a výslechu jeho manželky správní orgán I. stupně konstatoval, že by tyto výslechy nepřinesly do řízení jiné skutečnosti než to, že žalobce má na území ČR vazby, které správní orgán I. stupně akceptuje. Správní orgán I. stupně dále konstatoval, že žalobce není ani nikdy nebyl rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu zákona o pobytu cizinců (o nevlastního syna, českého státního občana, který již je starší 21 let, žalobce ani nepečuje) a z hlediska předmětu nyní posuzované věci je irelevantní, že on sám se za něj považuje. Za absurdní považoval správní orgán I. stupně tvrzení žalobce, že pokud by mu byla platnost povolení k trvalému pobytu zrušena a byl by nucen vycestovat do Vietnamu, hrozil by mu tam za trestný čin spáchaný v ČR trest doživotí či trest smrti, jelikož dle rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 4. 4. 2019, č. j. 53 Az 21/2018-43 (správními orgány nesprávně označovaný jako rozsudek Nejvyššího správního soudu – pozn. NSS), je zásada *ne bis in idem* dodržována i ve Vietnamu.

[6] Správní orgán I. stupně následně k námitce žalobce ohledně nepřiměřenosti zásahu do jeho rodinného a soukromého života ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (Úmluva) s odkazem na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2016, č. j. 2 Azs 147/2016-30, a ze dne 4. 1. 2017, č. j. 9 Azs 288/2016-30, a na usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1528/17, konstatoval, že rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu sice bude zásahem do soukromého a rodinného života žalobce, nicméně nebude v rozporu čl. 8 Úmluvy. V nyní posuzované věci převažují skutečnosti svědčící v neprospěch žalobce (jeho trestná činnost) nad délkou jeho pobytu v ČR a rodinnými vazbami. Zrušením platnosti povolení k trvalému pobytu nebude žalobci zakázán další pobyt v ČR a může požádat o jiné pobytové oprávnění, byť je možné, že mu s ohledem na záznam v rejstříku trestů v dohledné době žádné pobytové oprávnění uděleno nebude. Dle správního orgánu I. stupně není s ohledem na nebezpečnost žalobcovy trestné činnosti jeho pobyt na území

ČR v souladu s veřejným zájmem ve smyslu § 2 odst. 4 správního řádu, jelikož není v zájmu státu a společnosti to, aby se na území ČR zdržovali cizinci páchající trestnou činnost. S odkazem na rozsudek velkého senátu Soudního dvora EU ze dne 23. 11. 2010, *Tsakouridis*, C-145/09, ECLI:EU:C:2010:708, správní orgán I. stupně konstatoval, že zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu žalobce je nejen zcela přiměřené, ale i ve veřejném zájmu občanů všech států EU a je souladné s judikaturou Soudního dvora.

[7] Správní orgán I. stupně uzavřel, že se zabýval i nejlepším zájmem žalobcova nezletilého syna, přičemž konstatoval, že čl. 9 Úmluvy o právech dítěte připouští i oddělení dítěte od rodičů. Správní orgán I. stupně odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19, ze kterého dle něj vyplývá, že se musí jednat o zcela výjimečné případy, aby bylo třeba cizinci v nejlepším zájmu dítěte ponechat pobyt, přičemž v nyní posuzované věci není žalobcův syn závislý na péči žalobce, jelikož žije s matkou, a žalobce vykonává trest odnětí svobody s termínem propuštění až v roce 2025. Žalobce předmětným rozhodnutím nepřijde o možnost pravidelného kontaktu se synem ani dalšími členy rodiny. Nezletilý syn nemůže dle správního orgánu I. stupně sloužit jako „štít“, který bude žalobce zneužívat ve snaze o zachování svého povolení k trvalému pobytu.

[8] Proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně podal žalobce odvolání, které žalovaná výše uvedeným rozhodnutím ze dne 22. 7. 2021, č. j. MV-92651-6/SO-2021, zamítla a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdila. Žalovaná zopakovala, že z opisu z rejstříku trestů a z trestních rozsudků, které jsou součástí spisu, je prokázáno, že podmínky pro zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců byly v případě žalobce splněny, neboť žalobce byl odsouzen k osmiletému nepodmíněnému trestu odnětí svobody. K námitce neprovedení výslechu žalovaná s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2018, č. j. 4 Azs 153/2018-57, konstatovala, že správní orgán I. stupně nijak nezpochybňoval existenci a pevnost rodinných vazeb žalobce či integraci do české společnosti, proto není zřejmé, co mělo být z navrhovaných výslechů zjištěno. Žalobce měl po celou dobu řízení možnost dokládat vyjádření či důkazy k prokázání nepřiměřenosti rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu. Žalovaná se neztotožnila ani s tvrzením žalobce, dle kterého byly jeho možnosti vyjádření se mimo výslech s tlumočníkem značně limitované, jelikož žalobce byl téměř od počátku správního řízení zastoupen advokátem a pokud se žalobce za svůj pobyt v ČR nenaučil česky, svědčí to o jeho nedostatečné integraci do české společnosti.

[9] Žalovaná neshledala pochybení správního orgánu I. stupně ani v tom, že žalobcova manželka ani jeho nezletilý syn nebyli účastníky řízení ve smyslu § 27 odst. 1 písm. b) ani § 27 odst. 2 správního řádu, jelikož se jejich pobytová situace nijak nemění a nejsou povinni vycestovat z ČR spolu se žalobcem. I v otázce tvrzeného rizika uložení doživotního trestu odnětí svobody či trestu smrti v zemi původu se žalovaná ztotožnila se závěry správního orgánu I. stupně a dodala, že si žalobce v případě obavy z vycestování do země původu může případně požádat o mezinárodní ochranu či vízum za účelem strpění pobytu na území ČR. Žalovaná stejně jako správní orgán I. stupně zdůraznila, že žalobce není rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu zákona o pobytu cizinců.

[10] Stejně tak shledala žalovaná nedůvodnou námitku, dle které správní orgán I. stupně nereflektoval vyjádření rodiny žalobce, jelikož správní orgán I. stupně se s ním dle žalované dostatečně a obsáhle vypořádal v rámci posouzení přiměřenosti rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu žalobce. Žalovaná s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 Azs 65/2017-31, konstatovala, že je na žalobci, aby nalezl vhodnou formu, jak si po zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu legalizovat pobyt na území ČR. Žalovaná připomněla, že nezpochybňuje rodinné vazby žalobce na území ČR, ale konstatovala, že je vinou žalobce, že z důvodu výkonu trestu odnětí svobody nemůže rodinu zajišťovat, podílet se na chodu domácnosti a jeho rodina si navykla být od něj odloučena, což je dle žalované větší zásah do rodinného života žalobcovy rodiny než zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu. Žalobce si dle žalované během svého pobytu ve vězení nevytváří vazby na území ČR, které by byly hodny ochrany. Také ze skutečnosti, že rodina žalobce je po dobu výkonu trestu odnětí svobody schopna fungovat bez něj, svědčí o tom, že bude schopna fungovat i v případě zrušení platnosti jeho povolení k trvalému pobytu. Podle žalované mělo být v zájmu žalobce, aby se trestné činnosti vyvaroval a žil poklidným rodinným životem na území ČR.

[11] Rozhodnutí správního orgánu I. stupně není dle žalované ani v rozporu s Úmluvou o právech dítěte, neboť neznamená zákaz styku žalobce s jeho nezletilým synem. Žalobce a jeho rodina mají možnost i nadále realizovat svůj rodinný život a je pouze na nich, zda žalobce bude na území ČR pobývat na základě nižších pobytových oprávnění, nebo se bude zdržovat mimo ČR, což vyplývá i z již zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 Azs 65/2017-31. Žalovaná zdůraznila, že žalobce od páchání trestné činnosti neodradila ani existence rodinných vztahů na území ČR. Podle žalované nebude mít žalobce vzhledem ke svému věku problém integrovat se do společnosti v zemi původu, navíc žalobce se dle trestních rozsudků i na území ČR pohyboval ve vietnamské komunitě a neovládá český jazyk. Žalovaná tak v souladu se správní orgánem I. stupně neshledala, že by rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu žalobce bylo nepřiměřené z hlediska jeho dopadů do soukromého a rodinného života žalobce, a uzavřela, že skutkový stav věci byl zjištěn v souladu s § 3 správního řádu dostatečně.

[12] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, který ji rozsudkem ze dne 15. 12. 2021, č. j. 77 A 109/2021-49, zamítl. Krajský soud předně konstatoval, že zákon o pobytu cizinců nevymezuje, kdo má být účastníkem řízení o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu, a správní orgány správně dospěly k závěru, že žalobcova manželka a jejich nezletilý syn nebyli účastníky řízení ve smyslu § 27 odst. 1 písm. b) ani § 27 odst. 2 správního řádu, jelikož rozhodnutím o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu žalobci jsou jeho rodinní příslušníci ovlivněni pouze nepřímo a fakticky. Žalobce neuplatnil žádnou konkrétní skutkovou či právní argumentaci, z níž by bylo možné usuzovat opak. Správní orgány nebyly dle krajského soudu povinny provést výslech žalobce ani jeho rodinných příslušníků, neboť měly skutkový stav za zjištěný bez důvodných pochybností a žalobce neuvedl žádné konkrétní důvody, pro které by bylo nezbytné výslechy provést. Krajský soud připomněl, že ačkoli je řízení o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu zahajováno z moci úřední, nelze po správním orgánu požadovat, aby výhradně z vlastní iniciativy vyhledával a opatřoval důkazy, které by mohly svědčit ve prospěch žalobce. Žalobce byl zastoupen advokátem

a měl dostatek možností uvést konkrétní skutečnosti o svém soukromém a rodinném životě, které by správní orgány měly při posuzování přiměřenosti rozhodnutí vzít v úvahu. To ovšem žalobce v průběhu správního řízení neučinil a neučinil tak ani v žalobě. K tvrzení žalobce, že chtěl uvést mimořádné okolnosti svého příběhu teprve v průběhu výslechu, krajský soud dodal, že to není jeho účelem. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu krajský soud konstatoval, že v situaci, kdy správní orgány měly rodinné vazby žalobce za zjištěné, jejich existenci nezpochybňovaly a žalobce k těmto zjištěním nic nenamítal, nebyly povinny provádět výslech účastníka řízení. Rodinní příslušníci žalobce se navíc ve věci písemně vyjádřili, aniž by uvedli informace, které by odůvodňovaly doplnění skutkových zjištění.

[13] Krajský soud se dále zabýval otázkou přiměřenosti napadeného rozhodnutí z hlediska jeho dopadů do soukromého a rodinného života žalobce, přičemž konstatoval, že i když to zákon o pobytu cizinců nestanoví, je nezbytné posoudit přiměřenost dopadů rozhodnutí za situace, kdy to cizinec namítá. Žalobce však dle krajského soudu neuplatnil žádnou konkrétní argumentaci, kterou by s pomocí obvyklých judikatorních kritérií pro posouzení přiměřenosti rozporoval závěry napadeného rozhodnutí. S ohledem na kvalitu uplatněných námitek krajský soud konstatoval, že napadená rozhodnutí judikatorním požadavkům dostála. Správní orgány nezpochybňovaly rodinný život žalobce ani společné soužití s manželkou a jejími dětmi či dobu pobytu žalobce na území ČR. Správní orgány však zohlednily velmi závažnou trestnou činnost žalobce, jeho neschopnost se integrovat do společnosti v ČR i oslabení rodinných vazeb výkonem trestu odnětí svobody. V době páchání trestné činnosti bylo společnému nezletilému dítěti žalobce a jeho manželky 10 let, do vazby byl žalobce vzat v roce 2017 a v době rozhodování krajského soudu byl stále ve výkonu trestu odnětí svobody. Krajský soud konstatoval, že v době výkonu trestu, ale i před tím obstarávala obživu rodiny žalobcova manželka. Žalobce ani před pácháním trestné činnosti nebyl živitelem rodiny a svým jednáním vědomě ohrozil soužití s těmito osobami. Nebylo tak zjištěno, že by se rodina nemohla obejít bez přítomnosti žalobce na území ČR, nebo že by s ním nemohla vycestovat do Vietnamu. Sice tedy půjde o citelný zásah do rodinného soužití, ovšem z ničeho neplyne, že by se jednalo o zásah nepřiměřený. Krajský soud připomněl, že přiměřenost zásahu do života cizince je vždy nutné odvíjet od intenzity narušení veřejného pořádku. V nyní posuzované věci nešlo o trestnou činnost dlouhotrvající, nicméně byla velmi závažná a nevyvažují ji dle krajského soudu žádná zjištění o mimořádných okolnostech rodinného života, které by byly hodny ochrany.

[14] Krajský soud rovněž potvrdil, že správní orgány dospěly ke správnému a nijak nezpochybněnému závěru, že žalobci v zemi původu nehrozí opětovné odsouzení za trestnou činnost spáchanou a potrestanou již v ČR.

II.
Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[15] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost, v níž odkazuje na kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[16] Stěžovatel namítá, že se krajský soud i žalovaná nedostatečně zabývaly tím, zda správní orgán I. stupně nepostupoval v rozporu § 3 a § 4 odst. 2 a 4 správního řádu, když

neprovedl navrhované výslechy. Stěžovateli je na jedné straně vyčítána nedostatečnost tvrzení o nepřiměřenosti rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu, ale zároveň mu nebylo umožněno tuto nepřiměřenost dostatečně vysvětlit v rámci svého výslechu, a nebyl proveden ani výslech jeho manželky. Písemná podání jsou dle stěžovatele na rozdíl účastnického výslechu do značné míry limitována, navíc v rámci výslechu má vyslýchaný povinnost vypovídat pravdivě, a výslech tak má větší vypovídací hodnotu. Krajský soud tedy pochybil, pokud aproboval nezákonný postup správních orgánů, čímž zatížil své rozhodnutí nezákonností.

[17] Podle stěžovatele správní orgán I. stupně rovněž pochybil, když vzhledem ke společné výchově dětí a společné péči o nezletilého syna nejednal se stěžovatelovou manželkou a jejich nezletilým synem jako s účastníky řízení. Povinnost vycestovat z území ČR se totiž dotýká i stěžovatelovy manželky, nezletilého syna i nevlastního syna, kteří jsou tak napadenými rozhodnutími přímo dotčeni. Stěžovatel konstatoval, že „*vyhoštění otce a manžela*“ zásadním způsobem zasahuje do práv a povinností rodinných příslušníků stěžovatele. Dle stěžovatele je nutné tyto skutečnosti vždy posuzovat individuálně, což krajský soud ani žalovaná neučinily. V případě dlouhodobě usídlených osob, žijících a pracujících v ČR či vykonávajících zde povinnou školní docházku nelze uvažovat o tom, že by tato rodina následovala svého člena do země původu. Návrat z Vietnamu v případě zrušení platnosti stěžovatelova povolení k trvalému pobytu je navíc fakticky nemožný.

[18] Stěžovatel dále namítá, že krajský soud pochybil ve vyhodnocení žalobní námitky týkající se nepřiměřenosti napadených rozhodnutí z hlediska jejich zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele a jeho rodinných příslušníků a jejich zjevného rozporu s čl. 8 Úmluvy a rovněž s čl. 9 a 10 Úmluvy o právech dítěte. Stěžovatel je přesvědčen, že svou rodinnou situaci popsal dostatečně a jeho rodinný život je zřejmý především z obsahu správního spisu. V případě posuzovaní námitky nepřiměřenosti napadených rozhodnutí a rozporu s Úmluvou i Úmluvou o právech dítěte byl krajský soud povinen vycházet nejen z konkrétních skutečností, ale i z obsahu spisového materiálu, což však neučinil. Krajský soud tak sice vytkl stěžovateli obecnost námitek, nicméně rodinná situace a nepřiměřenost rozhodnutí je zřejmá ze spisového materiálu a stěžovatel ji od počátku správního řízení tvrdí. Krajský soud však tyto skutečnosti ignoroval, čímž zatížil své rozhodnutí nezákonností a nepřezkoumatelností.

[19] Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[20] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila s napadeným rozsudkem krajského soudu a odkázala na odůvodnění svého i prvostupňového rozhodnutí, přičemž trvá na jejich správnosti. Dle žalované není v kasační stížnosti žádná nová relevantní argumentace, která by správnost těchto rozhodnutí zpochybňovala. K námitce nepřiměřenosti rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu stěžovatele do jeho soukromého i rodinného života a práva nezletilého na výchovu a zabezpečení ze strany jeho rodičů žalovaná odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33, publ. pod č. 4034/2020 Sb. NSS, a ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52. Žalovaná navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

[21] Dne 4. 10. 2022 navrhl stěžovatel přiznání odkladného účinku jeho kasační stížnosti.

III.
Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[22] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[23] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je v dále vymezeném rozsahu důvodná.

[24] Podle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců Ministerstvo vnitra zruší platnost povolení k trvalému pobytu, jestliže byl cizinec pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce přesahující 3 roky anebo byl cizinec opakovaně pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

[25] O tom, že stěžovatel byl pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce přesahující 3 roky, není v předmětné věci sporu. Spornou však zůstává otázka posouzení přiměřenosti zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu stěžovatele s ohledem na jeho soukromý a rodinný život.

[26] Pokud jde o povinnost správních orgánů posuzovat přiměřenost dopadů rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu podle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců do práva na ochranu osobního a rodinného života cizince, lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019–40. Ten se sice zabýval zamítnutím žádosti o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, v něm uvedené závěry však lze přiměřeně vztáhnout i na nyní posuzovanou věc, o to i z toho důvodu, že hodnotí vývoj právní úpravy i judikatury vztahující se mj. právě k § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců:

„Krajský soud svůj právní názor opřel mj. o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2016, č. j. 2 Azs 147/2016–30, který se ovšem v případu jím posuzovaném právě rozsáhle zabýval přiměřeností dopadů do soukromého a rodinného života cizince u rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 2 písm. f) zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném do 17. 12. 2015, podle něhož „ministerstvo platnost povolení k trvalému pobytu dále zruší, jestliže byl cizinec pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného

trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince". Nejvyšší správní soud následně pouze v závěru svého rozsudku obiter dictum poukázal na pozdější právní úpravu účinnou od 18. 12. 2015, konkrétně na § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, podle něhož „ministerstvo zruší platnost povolení k trvalému pobytu, jestliže byl cizinec pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce přesahující 3 roky anebo byl cizinec opakovaně pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody". Ve vztahu k této právní úpravě (...) dospěl druhý senát Nejvyššího správního soudu k závěru, že zákonodárce uvedenou legislativní změnou zamýšlel dosáhnout toho, aby v případech, na něž se vztahuje § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, nebyla přiměřenost dopadů rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu vůbec posuzována.

Tento svůj úmysl zákonodárce v obecné rovině následně skutečně potvrdil novelou zákona o pobytu cizinců provedenou zákonem č. 222/2017 Sb., jež s účinností od 15. 8. 2017 vložila do § 174a zákona o pobytu cizinců definujícího hlediska, k nimž jsou správní orgány povinny přihlédnout při posuzování přiměřenosti dopadů jednotlivých rozhodnutí vydaných dle tohoto zákona, následující odstavec třetí: „Přiměřenost dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán posuzuje pouze v případech, kdy to tento zákon výslovně stanoví." Nicméně, ještě před tím Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 20. 9. 2018, č. j. 10 Azs 127/2018–30, (...), dospěl k závěru, že povinnost správních orgánů, dlouhodobě potvrzovaná judikaturou Nejvyššího správního soudu, vždy zkoumat přiměřenost dopadů svých rozhodnutí vydaných dle zákona o pobytu cizinců, která mají potenciální dopad do soukromého a rodinného života cizince (...), vyplývá přímo z čl. 8 Úmluvy. Ten dle citovaného rozsudku Českou republiku zavazuje k respektu vůči soukromému a rodinnému životu každého jednotlivce a, lze dodat, má samozřejmě před zákonem o pobytu cizinců přednost (viz čl. 10 Ústavy ČR). Na tom nemohl nic změnit ani do zákona následně vložený třetí odstavec § 174a zákona o pobytu cizinců, jak Nejvyšší správní soud potvrdil např. v rozsudku ze dne 19. 12. 2018, č. j. 8 Azs 290/2018–27, publ. pod č. 3852/2019 Sb. NSS. V něm totiž shledal ve vztahu k rozhodnutí správního orgánu o uložení povinnosti opustit území ČR rovněž rozpor tohoto ustanovení zákona s čl. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/15/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. V nyní posuzované věci (...) lze jen opakovat, že uplatnění § 174a odst. 3 zákona o pobytu cizinců by bylo (...) především v přímém rozporu s čl. 8 Úmluvy, (...), a toto ustanovení musí proto zůstat v daném případě neaplikováno."

[27] Na uvedených závěrech v tomto případě nic nezměnil ani rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019-39, publ. pod č. 3990/2020 Sb. NSS, na nějž odkazoval již správní orgán I. stupně, jelikož v nynější věci, jak uznaly rovněž žalovaná a krajský soud, stěžovatel nepřiměřenost rozhodnutí správních orgánů s ohledem na jejich dopady do jeho soukromého a rodinného života namítal již ve svých vyjádřeních k podkladům pro vydání prvostupňového rozhodnutí a jeho argumentaci přitom nelze *prima facie* označit za nemyslitelnou či zdánlivou (srov. též např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2020, č. j. 5 Azs 28/2020-38). Správní orgány tedy v předmětné věci byly povinny posoudit přiměřenost rozhodnutí s ohledem na soukromý a rodinný život stěžovatele, což do jisté míry (i přes přesvědčení správního

orgánu I. stupně, že tak činit nemusí) učinily, jejich úvaha zejména z hlediska nejlepšího zájmu nezletilého syna stěžovatele se však Nejvyššímu správnímu soudu jeví jako nedostatečná.

[28] Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje se správními orgány i krajským soudem, že se stěžovatel dopustil, byť jednorázově, velmi závažné a společensky škodlivé trestné činnosti, čemuž odpovídá i trest odnětí svobody, k němuž byl za danou trestnou činnost odsouzen. Správní orgány i krajský soud ovšem zdůrazňovaly téměř výhradně právě závažnost trestné činnosti stěžovatele, a ačkoli podstatou posuzování přiměřenosti daného rozhodnutí je poměřování veřejného zájmu na zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu cizince, který se dopustil závažné trestné činnosti, s intenzitou zásahu do jeho soukromého a rodinného života, správní orgány i krajský soud ve skutečnosti vložily jen velmi málo právě na onu druhou misku vah, jež má vyvažovat veřejný zájem na ochraně společnosti před případným dalším společensky škodlivým jednáním stěžovatele, tedy na stranu ochrany jeho soukromého a zejména rodinného života.

[29] Z vyjádření stěžovatele a jeho rodinných příslušníků učiněných již v řízení před správním orgánem I. stupně přitom mj. vyplývalo (a správnímu orgánu I. stupně byla tato skutečnost známa od počátku řízení), že stěžovatel sdílel před nástupem výkonu trestu odnětí svobody společnou domácnost nejen se svou manželkou a jejím zletilým synem, ale též se svým nezletilým synem (v době rozhodování žalované třináctiletým), o němž stěžovatel s manželkou dle svých tvrzení společně pečovali.

[30] V takovém případě musí být zohledněn čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, podle něhož je zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány. Toto hledisko nejlepšího zájmu dítěte totiž přenáší Evropský soud pro lidská práva (ESLP) i do posuzování zásahů smluvních stran Úmluvy do rodinného života cizinců ve smyslu čl. 8 Úmluvy, jež se dotýkají nezletilých dětí, a přisuzuje mu zcela zásadní význam, byť ne v tom smyslu, že by muselo vždy a za všech okolností převládnout nad konkurujícím veřejným zájmem, ale právě především z hlediska procesního, tedy ESLP posuzuje, zda skutečně příslušné správní orgány a soudy věnovaly dostatečnou pozornost hledání spravedlivé rovnováhy mezi nejlepším zájmem dítěte, který jsou povinny také v konkrétní věci definovat, a případným konkurujícím veřejným zájmem, a zda tuto svou úvahu ve svých rozhodnutích dostatečně a přezkoumatelně vyjádřily. Judikatura Nejvyššího správního soudu v návaznosti na uvedený přístup ESLP (ale i Ústavního soudu – viz dále) tedy vyžaduje, aby byl nejlepší zájem dítěte náležitě posouzen; k tomu srov. např. rozsudky ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, a ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28, jakož i již zmiňované rozsudky ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33, a ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52, na které odkazovala ve vyjádření ke kasační stížnosti i žalovaná. Nejvyšší správní soud v těchto rozhodnutích upřesnil kritéria, jimiž je třeba se v této souvislosti řídit při posuzování přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života cizince v situacích, kdy je třeba zohlednit nejlepší zájem jeho nezletilých dětí.

[31] Ve zmiňovaném rozsudku ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52, k této otázce Nejvyšší správní soud zdůraznil, že rovněž podle nálezu Ústavního soudu ze dne

14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19, musí být vážení a zohledňování nejlepšího zájmu dítěte materiálně obsaženo v odůvodnění daného rozhodnutí. Ve smyslu tohoto nálezu představuje i zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu kategorii řízení, jejichž účelem sice není přímo zasáhnout do právního postavení dítěte (tj. přímo rozhodovat o jeho právech a povinnostech), nicméně toto řízení má na dítě nezpochybnitelný právní dopad. Proto i v tomto typu řízení je nezbytné zvažovat např. míru péče cizince o dítě, míru faktické závislosti dítěte na cizinci, hloubku jejich vzájemného emočního vztahu, ale i míru, v jaké byl trestný čin spáchán vůči dítěti, a míru ohrožení řádného vývoje dítěte v případě, že rodič zůstane na území České republiky.

[32] V kontextu této judikatury bylo tedy třeba hodnotit i přiměřenost rozhodnutí, které je předmětem přezkumu v nynější věci, tj. posuzovat ho vzhledem k zájmům nezletilého syna stěžovatele. Jak již Nejvyšší správní soud rovněž konstatoval v naposled citovaném rozsudku (a předcházející zmiňované judikatuře), zájem nezletilého dítěte je totiž nutné vnímat jako středobod úvah o přiměřenosti daného rozhodnutí. Předně tak musí správní orgány v daném řízení zájem nezletilého dítěte definovat a teprve následně s ohledem na takto vymezený zájem posuzovat přiměřenost zásahu do tohoto zájmu. V obecné rovině lze u každého cizince, otce nezletilých dětí, hovořit o zájmu jeho dětí vyrůstat s oběma rodiči, tj. v úplné rodině. V případě rodičů – pachatelů trestné činnosti však může být tento zájem dětí do značné míry narušován právě typem páchané trestné činnosti, která se do jejich zájmu nepochybně promítá.

[33] V již citovaném rozsudku ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52, k této otázce Nejvyšší správní soud dále poznamenal: „*Do zájmu dětí se tak nevyhnutelně promítá páchaná trestná činnost jejich rodičů. Obdobně lze nahlížet na drogovou trestnou činnost (k tomu srov. zejm. již citovaný rozsudek č. j. 5 Azs 220/2019-33), která rovněž jakožto značně společensky škodlivý jev narušuje i ty nejužší rodinné vztahy. I v takových případech mohou rodinné vztahy pachatelů drogových trestných činů trpět např. právě tím, že rodič prodává drogy osobám ve svém okolí či je sám jejich uživatelem. Obzvlášť citlivě je pak potřeba postupovat, jedná-li se o rodiče v drogové oblasti „zkušeného," jehož děti dosahují pubertálního věku, ve kterém často dochází k jejich prvnímu kontaktu s drogami. V takovém případě muže mít další setrvání s rodičem páchajícím drogovou trestnou činnost ve společné domácnosti pro další vývoj dětí neblahé následky. K takovému hodnocení ale opět nesmí správní orgány dospět automaticky proto, že byl rodič odsouzen např. právě za drogovou trestnou činnost, jako tomu bylo v nyní posuzované věci. Tyto závěry totiž nelze přijímat paušálně a vždy je potřeba hodnotit konkrétní okolnosti případu i celý kontext věci. I pachatel tohoto typu trestné činnosti totiž může být dobrým rodičem – otcem své nezletilé dcery. Zájem dítěte je proto potřeba vnímat jako dynamicky se vyvíjející koncept, ve kterém mohou v průběhu času s ohledem na osobní situaci každého dítěte, jeho vývoj a konkrétní potřeby převažovat odlišná hlediska*."

[34] Pro kvalifikované posouzení nejlepšího zájmu dítěte je zásadní dostatečné množství informací, na jejichž základě budou mít správní orgány přehled o skutečné rodinné situaci cizince a jeho dítěte. Nejvyšší správní soud připomíná, že je to správní orgán, kdo je v řízení, ve kterém má být z moci úřední uložena povinnost (v tomto případě byla stěžovateli společně se zrušením platnosti jeho povolení k trvalému pobytu zároveň uložena povinnost vycestovat z území ČR ve stanovené lhůtě), povinen opatřit si náležité podklady pro své rozhodnutí a postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou

důvodné pochybnosti. Tato jeho povinnost je doplňována povinností účastníků řízení poskytnout veškerou potřebnou součinnost, případně označit důkazy na podporu svých tvrzení (§ 50 odst. 2 a 3 a § 52 v návaznosti na § 3 správního řádu), avšak ani pasivita cizince ve správním řízení (což v nyní posuzované věci nenastalo) nezbavuje správní orgány jejich zákonné povinnosti k dostatečnému zjištění skutkového stavu - viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2020, č. j. 1 Azs 284/2020-19, a ze dne 25. 5. 2016, č. j. 1 Azs 81/2016-33. V posledně zmíněném rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl, že přiměřenost dopadů rozhodnutí je nutné zkoumat nejen ve vztahu k cizincům, ale také jejich rodinným příslušníkům, a dále, že možné dopady rozhodnutí je třeba nejprve jasně vymezit, a až následně je poměřit s veřejným zájmem na jeho vydání. V nyní posuzované věci však správní orgány na zjištění rozhodných skutečností týkajících se rodinného života stěžovatele (a zejména vztahu jeho nezletilého syna ke stěžovateli a další rozhodné okolnosti týkající se tohoto dítěte) v podstatě rezignovaly.

[35] Správní orgány při hodnocení rodinných vazeb stěžovatele vyšly z jeho tvrzení uvedených ve vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí, výslechy stěžovatele a jeho manželky však neprovedly, jelikož je shledaly nadbytečnými. Takový závěr však Nejvyšší správní soud nesdílí. Především je třeba odmítnout tvrzení žalované, které převzal i krajský soud, že stěžovatel nespecifikoval žádnou konkrétní okolnost, kterou by správní orgány nehodnotily, proto navrhované důkazy nebylo třeba provádět. Byť stěžovatelova tvrzení skutečně zůstala v podstatné míře v obecné rovině, vyplývalo z nich jeho přesvědčení, že dané rozhodnutí nepřiměřeně zasáhne do jeho soukromého a rodinného života vzhledem k tomu, že se svou rodinou, včetně nezletilého syna, žije na území ČR již řadu let, mají zde dlouhodobé vazby a zázemí, přičemž navrhovanými výslechy hodlal stěžovatel svá tvrzení nejen prokázat, ale i upřesnit. Tyto důkazy měly být provedeny právě proto, aby správní orgány zjistily mj. podstatné okolnosti týkající se soužití stěžovatele s jeho rodinou, včetně nezletilého syna, před nástupem výkonu trestu odnětí svobody, jakož i kontaktu rodiny stěžovatele s ním v průběhu výkonu tohoto trestu (frekvence návštěv manželky stěžovatele a jejich nezletilého syna ve věznici, telefonický kontakt rodiny se stěžovatelem apod.), emočního vztahu nezletilého syna ke stěžovateli, vlivu (pozitivního či negativního) stěžovatele na výchovu jeho syna, ekonomické situace rodiny před nástupem stěžovatele k výkonu trestu a během něj, jakož i role stěžovatele při zajišťování ekonomického fungování rodiny, míry integrace nezletilého syna v českém prostředí atd. V nyní posuzované věci tak neprovedení uvedených důkazů mělo za následek nedostatečné zjištění skutkového stavu.

[36] Správní orgány již jen z toho důvodu nevěnovaly (a kvůli nedostatku informací ani nemohly věnovat) nejlepšímu zájmu nezletilého syna stěžovatele dostatečnou pozornost, správní orgán I. stupně pouze konstatoval, že čl. 9 Úmluvy o právech dítěte připouští i oddělení dítěte od rodičů. Skutečnost, že oddělení dítěte od jednoho z rodičů je dle Úmluvy o právech dítěte za určitých kvalifikovaných okolností možné, však sama o sobě nemůže znamenat, že předmětné rozhodnutí je přiměřené. Naopak je třeba pečlivě definovat nejlepší zájem nezletilého dítěte stěžovatele v tomto konkrétním případě, zkoumat, do jaké míry by byl zrušením platnosti povolení k trvalému pobytu stěžovatele narušen, a poměřovat takovou újmu s veřejným zájmem na ztrátě pobytového oprávnění stěžovatele. To však správní orgány ani krajský soud neučinily, žalovaná pouze konstatovala, že po dobu výkonu trestu odnětí svobody byl stěžovatel v minimálním

kontaktu se svou rodinou a nemohl ji ekonomicky zabezpečit, tudíž rodinní příslušníci se museli nepřítomnosti stěžovatele přizpůsobit a dokázali fungovat bez něho. Podle názoru Nevyššího správního soudu však nebylo v řízení dostatečně prokázáno, že by se rodina stěžovatele skutečně byla schopna alespoň po ekonomické stránce dlouhodobě zcela obejít bez pomoci stěžovatele, o kontaktu rodiny stěžovatele s ním během výkonu trestu také nelze ze správního spisu ničeho bližšího zjistit. Ani závěr krajského soudu, dle kterého byla živitelem rodiny stěžovatelova manželka, což krajský soud dovodil pravděpodobně ze zmiňovaného rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 4. 2019, č. j. 4 T 7/2018-3764, jímž byl stěžovatel shledán vinným z výše uvedeného trestného činu a ve kterém je zmíněno, že „*o výdělek na živobytí se stala jeho manželka, které vypomáhal v sázkové společnosti*“, není v daném ohledu dostačující.

[37] K tvrzení žalované, že prvostupňové rozhodnutí není v rozporu s Úmluvou o právech dítěte, neboť neznamená zákaz styku stěžovatele s jeho nezletilým synem, je třeba konstatovat, že zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu neznamená úplný zákaz pobytu stěžovatele na území ČR, nicméně stěžovateli byla správním rozhodnutím I. stupně rovněž uložena povinnost do 30 dnů po skončení výkonu trestu odnětí svobody opustit území ČR. Je tak třeba opět odkázat na závěry, které Nejvyšší správní soud prezentoval v již zmíněném rozsudku ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019–28: „*Je pravdou, že s tímto rozhodnutím není, na rozdíl od rozhodnutí o správním vyhoštění, spojena doba zákazu pobytu na území ČR, resp. členských států EU, na straně druhé, podobně jako ve věci Nunez proti Norsku (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 28. 6. 2011, Nunez proti Norsku, stížnost č. 55597/09, bod 81), nelze předvídat, zda by odloučení stěžovatele (...) bylo skutečně jen dočasné, nebo naopak trvalé, ani to, zda by nižší pobytové oprávnění bylo stěžovateli skutečně uděleno, a to s ohledem na omezené možnosti z hlediska zákona o pobytu cizinců, které by měl stěžovatel pro umožnění návratu do ČR z jeho vlasti k dispozici. Správní orgány se touto otázkou nezabývaly a nevěnovaly v tomto směru pozornost ani příslušné správní praxi. Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj nedávný rozsudek ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019–40, vydaný v zásadě ve srovnatelné věci, kdy byla cizinci po zrušení povolení k trvalému pobytu zamítnuta i žádost o povolení pobytu přechodného, a to z důvodu, jehož skutkový základ spočíval v téže trestné činnosti tohoto cizince, která předtím vedla i ke zrušení povolení k trvalému pobytu. Byť tedy jistě v obecné rovině platí, že zrušení povolení k trvalému pobytu bude zpravidla méně invazivním zásahem do soukromého a rodinného života cizince, než např. rozhodnutí o jeho správním vyhoštění, možnost stěžovatele získat povolení k přechodnému pobytu v ČR se v tomto konkrétním případě jeví být spíše pouhou spekulací správních orgánů.*“

[38] Ostatně správní orgán I. stupně na str. 12 svého rozhodnutí připouští možnost, že stěžovateli „*s ohledem na záznam v rejstříku tretů (...) v dohledné době (...) povolení uděleno nebude a určitý časový úsek bude muset být mimo Českou republiku*“. Pak ovšem nemohou správní orgány zároveň tvrdit, že zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu a uložení povinnosti stěžovateli opustit do 30 dnů po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody ČR nijak nebrání stěžovateli v pravidelném kontaktu s manželkou, nezletilým synem a případně i synem manželky, neboť jejich pobytové oprávnění nebude dotčeno a stěžovatel dále může realizovat styk s nimi. Vzhledem k odsouzení stěžovatele a při vědomí současné komplikované situace, pokud jde o letecké spojení mezi oběma zeměmi i o podávání žádostí o jednotlivá pobytová oprávnění na zastupitelském úřadu ČR

v Hanoji, není totiž jasné, jakým způsobem má stěžovatel svá rodičovská práva vykonávat nebo udržovat kontakt se synem, pokud bude nucen, v důsledku žalobou napadených rozhodnutí, opustit území ČR. Faktická možnost přesídlení rodiny stěžovatele do Vietnamu není v rozhodnutí správních orgánů řešena vůbec, pouze se zde konstatuje, že je jen na stěžovatelově manželce a nezletilém synovi, zda budou stěžovatele následovat do země původu, nebo zůstanou v ČR. Posouzení míry integrace nezletilého syna stěžovatele v ČR, tedy v prvé řadě skutečnosti, že v roce X narodil, dosud vyrůstal a vzdělával se právě v ČR, i zhodnocení dopadů jeho případného přesídlení do Vietnamu z hlediska jeho nejlepšího zájmu v rozhodnutích správních orgánů i krajského soudu rovněž absentuje.

[39] Správní orgány i krajský soud dále na řadě míst svých rozhodnutí zdůraznily, že si měl být stěžovatel před spácháním dané závažné trestné činnosti vědom důsledků svého jednání z hlediska možného pozbytí pobytového oprávnění na území ČR a že svým jednáním vědomě ohrozil svůj pobytový status a s tím spojenou možnost soužití rodiny na území ČR, čímž nebral ohled na nejlepší zájem svého nezletilého dítěte. To je jistě pravda, jak již však Nejvyšší správní soud opakovaně konstatoval ve své výše zmiňované judikatuře, pokud by měl být tento argument používán takto mechanicky, jak ho uplatňují správní orgány a zčásti i krajský soud mj. v nyní posuzované věci, pak by, bráno do důsledků, ochrana jakkoli intenzivních rodinných vazeb cizince, včetně zájmu jeho nezletilých dětí, nemohla nikdy převážit nad skutečností, že se dopustil v ČR úmyslné trestné činnosti.

[40] Správní orgány i krajský soud tak docházejí k závěru, že zájem na ochraně veřejného pořádku v daném případě převáží nad ochranou soukromého a rodinného života stěžovatele, aniž by však, ve světle výše citované judikatury ESLP, Ústavního soudu i Nejvyššího správního soudu, skutečně učinily středobodem svého uvažování zájem stěžovatelova nezletilého syna, přiznaly tomuto zájmu zásadní význam a teprve za takových podmínek usilovaly o nalezení spravedlivé rovnováhy mezi těmito protichůdnými zájmy. Jejich rozhodnutí je v tomto ohledu nutno hodnotit jako nepřezkoumatelná.

[41] V dalším řízení bude úkolem správních orgánů v prvé řadě provést za účelem zjištění rozhodných skutečností navrhované výslechy stěžovatele a jeho manželky a správní orgány zváží také výslech stěžovatelova syna, který brzy dosáhne věku 15 let (tudíž mu svědčí domněnka o schopnosti formulovat své názory ve smyslu § 867 odst. 2 občanského zákoníku). Ostatně, znalost názoru dítěte jakožto zásadní vodítko právě při hledání jeho nejlepšího zájmu zdůrazňuje ve své judikatuře také Ústavní soud (k tomu přiměřeně srov. nález ze dne 9. 10. 2019, sp. zn. IV. ÚS 1002/19, či dřívější nález ze dne 18. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 1708/14). Vhodné bude také vyžádat si k posuzovaným otázkám stanovisko příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí. V návaznosti na takto doplněné dokazování správní orgány definují nejlepší zájem nezletilého syna stěžovatele a v jeho světle znovu pečlivě posoudí přiměřenost rozhodnutí s ohledem na rodinný a soukromý život stěžovatele.

[42] Co se týče otázky účastenství rodinných příslušníků cizince ve správním řízení o zrušení platnosti jeho povolení k pobytu, je třeba odkázat na recentní rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2022, č. j. 8 Azs 101/2022-61, dle kterého je

v těchto věcech *„třeba zpravidla uvažovat o účastenství podle § 27 odst. 2 správního řádu. Dané ustanovení zakládá účastenství na základě přímého dotčení, resp. potenciální hrozby takového dotčení. Takové dotčení se vztahuje přímo k rodinnému příslušníkovi - zde osobě zúčastněné na řízení. Ta jediná tak mohla být dotčena na svých procesních právech tím, že s ní správní orgány nejednaly jako s účastníkem řízení. Pouze ona se tedy mohla bránit proti tomu, že nebyla vzata jako účastnice řízení o zrušení trvalého pobytu svého otce*“. Není tedy pravdou, že se řízení o zrušení platnosti pobytového oprávnění stěžovatele jeho rodinných příslušníků netýká; naopak toto řízení přímo zasahuje také do práv nezletilého syna stěžovatele a manželky na ochranu jejich rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy a přísluší jim tedy v tomto řízení postavení účastníků dle § 27 odst. 2 správního řádu. Je však pouze na nich, nikoliv na stěžovateli, aby se případně bránili proti postupu správních orgánů, jímž by jim toto postavení účastníků řízení bylo upíráno.

[43] Závěrem pak Nejvyšší správní soud připomíná, že byť bylo nezohlednění zájmu stěžovatelova nezletilého syna zásadním pochybením, pro které zrušil rozsudek krajského soudu, jakož i rozhodnutí žalované, otázka přiměřenosti napadeného rozhodnutí není zájmem nezletilého dítěte vyčerpána.

[44] O návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti soud nerozhodoval, jelikož rozhodl o samotné kasační stížnosti před uplynutím zákonné lhůty pro rozhodnutí soudu o návrhu na přiznání odkladného účinku.

IV.
Závěr a náklady řízení

[45] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost ve výše vymezeném rozsahu důvodnou, a proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci se vada, pro niž je rozsudek krajského soudu rušen, týkala již rozhodnutí žalované. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. V něm budou správní orgány dle § 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázány právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto zrušujícím rozsudku.

[46] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší vůči neúspěšné žalované právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení.

[47] Stěžovatel v řízení před krajským soudem uhradil soudní poplatek ve výši 3000 Kč za podání žaloby a ve výši 1000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku. V řízení před kasačním soudem pak stěžovatel zaplatil soudní poplatek ve výši 5000 Kč za podání kasační stížnosti. Vzhledem k tomu, že návrh na přiznání odkladného účinku žalobě byl krajským

soudem zamítnut, nelze soudní poplatek za tento návrh považovat za důvodně vynaložené náklady řízení.

[48] Stěžovatel vynaložil rovněž náklady na své právní zastoupení. V řízení před krajským soudem i před Nejvyšším správním soudem byl stěžovatel předně zastoupen advokátem Mgr. Daliborem Lípou. Nejvyšší správní soud následně dne 15. 9. 2022 obdržel oznámení advokáta Mgr. Petra Václavka, že převzal právní zastupování stěžovatele. Stěžovateli proto náleží náhrada nákladů spojených se zastoupením advokátem; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“).

[49] Náklady stěžovatele spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi ve výši 4 x 3100 Kč za čtyři úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, účast na jednání a podání kasační stížnosti, včetně jejího doplnění [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 4 x 300 Kč za tyto úkony právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Důvodně vynaloženým nákladem naopak nejsou případné výdaje stěžovatele na převzetí věci jiným advokátem ani náklady na úkony advokátů spočívající v podání návrhů na přiznání odkladného účinku žalobě a kasační stížnosti, neboť, jak již bylo řečeno, návrh na přiznání odkladného účinku žalobě krajský soud zamítl a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodoval.

[50] Celkem tedy přísluší stěžovateli náhrada nákladů řízení ve výši 21 600 Kč. K její úhradě stanovil Nejvyšší správní soud žalované přiměřenou lhůtu.

P o u č e n í :
Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 18. října 2022

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu